

Realiter 2011: trobada al Quebec

Realiter és una xarxa panllatina de terminologia que agrupa persones, institucions i organismes de països de llengües neollatines que treballen activament en terminologia.

Té com a objectiu general afavorir el desenvolupament harmònic de les llengües neollatines, tenint en compte el seu origen comú i el fet que totes les llengües romàniques presenten models de formació lèxica propers i que utilitzen formants semblants. Això es concreta, entre d'altres activitats, amb l'elaboració conjunta de vocabularis multilingües en què cada membre que participa es fa responsable de la compleció i correcció de les equivalències en la seva llengua.

Els membres de Realiter que treballen en llengua catalana són: l'Institut Universitari de Lingüística Aplicada (IULA), el TERMCAT, la Xarxa Vives d'Universitats, els Serveis Lingüístics de la Universitat de Barcelona, el Servei de Llengües i Terminologia de la Universitat Politècnica de Catalunya i els Serveis Lingüístics de la Universitat Autònoma de Barcelona.

El grup es reuneix anualment per presentar l'estat dels treballs en curs i per proposar nous projectes i designar els membres que els duran a terme per a cadascuna de les llengües. Aquesta trobada anual s'acompanya d'una jornada científica, en què es presenten comunicacions i ponències que permeten posar en comú experiències i reflexions en el camp de la terminologia. Aquest any, a més de la jornada científica, s'ha celebrat la primera jornada tecnològica de Realiter, destinada a la presentació d'eines informàtiques per a la terminologia.

La trobada del 2011, organitzada per l'Oficina Quebequesa de la Llengua Francesa —membre institucional

© OQLF

de Realiter que celebra el seu 50è aniversari— ha tingut lloc a la Universitat Laval, a la ciutat de Quebec, i ha constatat de la reunió de treball de la xarxa (31 de maig), la VII Jornada Científica de Realiter titulada «Multilingüisme i pràctiques terminològiques» (1 de juny), i la I Jornada Tecnològica de Realiter, «Eines per al treball terminològic en xarxa» (2 de juny).

Tots els organismes catalans membres de Realiter han assistit i participat activament en aquesta trobada, que ha tingut una significació important pel fet que s'ha celebrat al Quebec, on la política lingüística desenvolupada per a la normalització del francès ha inspirat bona part de la política lingüística catalana, també pel que fa referència a la terminologia, necessària per assegurar que el català també sigui una llengua apta en els àmbits més especialitzats de la ciència i la tècnica.

Per aquesta raó, es va aprofitar el viatge al Quebec per fer algunes visites amb l'objectiu d'aprofundir les relacions entre organismes quebequesos i catalans i per millorar el coneixement mutu de les tasques desenvolupades per cadascú.

La VII Jornada Científica

La VII Jornada Científica es va desenvolupar durant l'1 de juny, a la Universitat Laval (Quebec). S'hi van llegir divuit comunicacions, distribuïdes en tres blocs temporals i en dos grups (A i B) que presentaven simultàniament dues comunicacions en espais diferents.

Dins cada bloc es van presentar comunicacions amb certa relació temàtica. Les comunicacions sobre terminologia catalana, que n'eren tres, es van presentar en un mateix bloc, cosa que va permetre als assistents fer-se una idea força completa del panorama terminològic català, ja que cadascuna de les comunicacions va mostrar un aspecte diferent i complementari de la terminologia catalana. Així, M. Teresa Cabré (UPF) va presentar la comunicació introductòria «Aportacions de la terminologia catalana a la terminologia general: una valoració de conjunt», en la qual va parlar del context sociopolític en què ha nascut la terminologia catalana i les diverses facetes en què s'ha anat desenvolupant segons els àmbits

d'actuació (institucional, administratiu, universitari).

A continuació, Sílvia Llovera (tècnica del Servei de Llengües i Terminologia de la UPC i vocal de la SCATERM) i Mercè Lorente (directora de l'IULA de la UPF i editora en cap de la revista *TERMINÀLIA*) van llegir la comunicació «Noves pràctiques en la producció terminològica per a unes universitats multilingües», que van elaborar conjuntament amb Àngels Egea, dels Serveis Lingüístics de la UB, Marta Estella, del Servei de Llengües de la UAB, Marta de Blas, del Servei de Llengües i Terminologia de la UPC, i Rosa Estopà, del Departament de Traducció i Filologia de la UPF, i que van presentar en nom de la Xarxa Vives d'Universitats. En aquesta comunicació es va descriure la tasca duta a terme en el món universitari, des dels serveis lingüístics o des dels departaments pel que fa a la creació de recursos i eines terminològics, l'elaboració de tesis sobre terminologia, els nous plantejaments teòrics i pràctics que han fet les universitats arran de la creació de l'espai europeu d'educació superior i de la necessitat de donar suport a l'ús de l'anglès a la docència, i el treball en xarxa. En ocasió d'aquesta jornada es va preparar un catàleg de totes les publicacions i els recursos terminològics elaborats per les universitats que integren la Xarxa Vives d'Universitats.

Finalment, M. Antònia Julià, del TERMCAT, va presentar la comunicació «La mise à jour du travail

terminologique», en què va exposar l'experiència del TERMCAT en la posada al dia del treball terminològic, mitjançant la presentació de diverses activitats que tenen en comú un component d'innovació i la voluntat d'afegir valor als productes i als serveis que s'ofereixen als usuaris.

La I Jornada Tecnològica

El dia 2 de juny es va celebrar la I Jornada Tecnològica de Realiter amb el títol «Eines per al treball terminològic en xarxa». Els organitzadors d'aquesta jornada van convidar quatre institucions a presentar les seves eines de gestió terminològica.

Cada presentació va durar una hora aproximadament. Les eines presentades van ser el nou gestor terminològic (GDT) de l'Oficina Quebecuesa de la Llengua Francesa; el nou gestor terminològic del TERMCAT, fent èmfasi en els aspectes que permeten un treball col·laboratiu en línia; la plataforma de treball Terminus, desenvolupada per l'IULA (UPF), que permet integrar totes les fases del treball terminològic, des del buidatge de documents fins a la producció de glossaris i, finalment, l'aplicació de la tecnologia wiki en el treball terminològic, feta per l'Oficina de Traducció del Govern federal del Canadà.

Malauradament no hi va haver la possibilitat, en aquesta primera jornada tecnològica, de fer, també, presentacions menys extenses o bé

demostracions d'altres productes o recursos més modestos, que haurien pogut complementar les grans eines convidades, amb solucions més parcials, però que també poden ajudar a millorar les diferents tasques que comporta el treball terminològic.

Visita a l'Oficina de Traducció del Govern del Canadà

L'Oficina de Traducció, fundada l'any 1934, és el centre d'expertesa en traducció, interpretació i terminologia del Govern federal del Canadà, amb un paper de lideratge en matèria de llengua en diferents àmbits de l'activitat governamental. També gestiona TERMIUM®, la base de dades terminològiques i lingüístiques del Govern del Canadà, amb més de 4 milions de termes en francès i anglès i gairebé 240.000 paraules en castellà.

Els assistents vam tenir l'oportunitat de participar en una sessió sobre els objectius, el funcionament i els resultats de la institució. Vam fer una visita a les instal·lacions i ens van presentar la seva metodologia de treball, l'equip i les eines d'automatització de dades en la versió de treball (no pública). Vam tenir l'oportunitat de preguntar, discutir i intercanviar bones pràctiques amb l'equip de terminòlegs multilingües sobre els mètodes de treball i conèixer-nos per a possibles col·laboracions futures entre les nostres institucions.

Realiter 2011: trobada al Quebec

ÀNGELS EGEA PUIGVENTÓS I SÍLVIA LLOVERA DURAN

A la tarda, M. Teresa Cabré hi va fer una conferència sobre l'eina Terminus, de l'IULA (UPF), que també va ser presentada a la Jornada Tecnològica de Realiter.

Visita a l'Oficina Quebequesa de la Llengua Francesa (OQLF)

L'OQLF és una institució governamental creada l'any 1951 per a definir i conduir la política quebequesa en matèria d'oficialització lingüística de la terminologia i també de la francofonització de l'Administració i de les empreses. S'ocupa de la promoció del francès i de generar informes anuals sobre l'ús i la difusió del francès a les empreses per al Ministeri de Cultura i de les Comunicacions.

Les bases per al model de treball en terminologia catalana, tant pel que fa a l'organització institucional com pel que fa al treball tècnic en elaboració de diccionaris i de bases de dades, prové de l'Oficina Quebequesa de la Llengua Francesa.

Actualment tenen un portal que permet l'accés a la informació governamental i també al gran ventall de recursos lingüístics que ofereixen, entre els quals hi ha la base de dades *Le grand dictionnaire terminologique*, que conté la termi-

© OQLF

© OQLF

nologia treballada per la institució durant els cinquanta anys de funcionament. Durant la visita, vam assistir a la presentació diacrònica de la institució, especialment pel que fa al seu treball en política lingüística i de gestió del multilingüisme al Quebec, i vam tenir la possibilitat de contrastar opinions amb persones d'altres nacionalitats que també hi van assistir.

Seguidament hi va haver una sessió pràctica de l'eina informàtica interna que gestiona el seu banc de dades anomenada *Le grand dictionnaire terminologique*.

Com a conclusió

Finalment, i com a balanç de tota l'estada al Quebec, volem fer palès que, si bé el model quebeques pel que fa a la terminologia ha inspirat bona part de la pràctica terminològica del nostre país, el conjunt de comunicacions presentades per les representants catalanes en aquestes jornades ha posat clarament de manifest que la terminologia catalana ha fet un recorregut propi. I això s'ha pogut veure, no solament pel gran dinamisme que té, sinó també, i sobretot, per la innovació que aporta a l'àmbit teòric (com ara la teoria comunicativa de la terminologia), a l'àmbit metodològic (amb uns processos de treball que cerquen sempre la complicitat dels usuaris de la terminologia que es normalitza o es difon) i a l'àmbit tecnològic (amb el desenvolupament d'eines per al tractament de la terminologia).

ÀNGELS EGEA PUIGVENTÓS
Serveis Lingüístics
Universitat de Barcelona

SÍLVIA LLOVERA DURAN
Servei de Llengües i Terminologia
Universitat Politècnica de Catalunya

© OQLF